

Barn- och utbildningsförvaltningen

Handläggare: Agneta Brus
Titel: Strateg
E-post: Agneta.brus@norrtalje.se

Till: utbildningsnämndens arbetsutskott

Besvarande av nämndinitiativ – Alla våra lärare förtjänar en bonus

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden tar del av barn- och utbildningsförvaltningens utredning gällande nämndinitiativ – "Alla våra lärare förtjänar en bonus" och beslutar att uppdraget ska anses vara slutfört.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde 2023-12-20 §102 uppdra barn- och utbildningskontoret att bereda ärendeinitiativ från Socialdemokraterna "Alla våra lärare behöver en bonus".

Barn- och utbildningskontoret har genomfört en kostnadsberäkning och en risk- och konsekvensanalys av ett genomförande av lärarbonus. Den samlade bedömningen är att en lärarbonus inte bör genomföras i utbildningsnämndens verksamheter.

Ärendet

Beskrivning

Socialdemokraterna lämnade vid utbildningsnämndens sammanträde 2023-12-20 § 102 ett ärendeinitiativ där barn- och utbildningsförvaltningen uppdras att göra en skyndsamt utredning kring hur en utbetalning av en bonus till lärare under utbildningsnämndens ansvarsområde ska kunna genomföras, med 2023 års överskott som budgettak.

Uppdraget har sin bakgrund i den lärarbonus som under 2023 utbetalades till viss personal under Barn- och skolnämndens ansvarsområde. Önskemålet i ärendeinitiativet är att bonus ska utformas på liknande sätt som den lönebonus den som lämnats till ett urval av yrkeskategorier inom barn- och skolnämndens verksamhet

För grundskolan tillämpades översiktligt nedanstående modell. Behöriga lärare, rektorer/biträdande rektorer samt studie och yrkesvägledare inom ett antal angivna skolformer kunde enligt vissa ytterligare kriterier ta del av en lönebonus enligt följande "trappstegsmodell" med 6 olika beloppsnivåer enligt tabell nedan:

Antal LAS -dagar	Antal anställningsår	Belopp
200–730	-2 år	2 500 kr
731–1 825	2–5 år	5 000 kr
1 826–3 650	5–10 år	7 500 kr
3 651–5 475	10–15 år	10 000 kr
5 476–7 299	15–20 år	12 500 kr

7 300+	20+ år	15 000 kr
--------	--------	-----------

Lagkrav

Enligt gymnasieförordningen (2010:2039) 13 kap. 2 § gäller att om ytterligare resurser ges till hemkommunens gymnasieskola eller anpassade gymnasieskola under budgetåret, ska motsvarande tillskott ges även till de enskilda huvudmännen.

Koppling till gällande styrdokument

Samverkansavtal avseende gymnasieutbildning mellan kommunerna i Stockholms län, angränsande kommuner som anslutit sig samt Stockholms läns landsting

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

Barn- och utbildningskontoret har gjort en preliminär ekonomisk beräkning för en lärarbonus. Grunden för beräkning är de kriterier för indelning efter tjänstetid och de belopp som låg till grund för den lärarbonus som beslutades i barn- och skolnämnden den 6 november 2023 § 92 avseende förskola och grundskola (inklusive förskoleklass, anpassad grundskola och fritidshem).

Beräkningen vad avser kompensation till externa utförare bygger på elevtal per november 2023.

Utifrån detta har ett antal beräkningar genomförts med olika förutsättningar, i syfte att visa ett uppskattat kostnadsintervall beroende på vilka kriterier som tillämpas (se förvaltningens analys och slutsatser för en beskrivning av ställningstaganden som bör göras innan en eventuell lönebonus realiserar).

Beroende på vilka skolformer som ska ingå och vilka huvudmän som ska erhålla kompensation uppgår kostnaden för utbildningsnämnden till mellan 2,2 mnkr och 3 mnkr.

- Det lägre beloppet är beräknat att ersättning endast betalas ut till skolformerna gymnasieskola och anpassad gymnasieskola och endast till verksamhet i egen regi och till fristående huvudmän varav cirka 1,4 mnkr till egen regi och 0,8 mnkr till fristående huvudmän.
- Om lärarbonus även ska betalas för modersmålsorganisationen, vuxenutbildningen och till andra offentliga huvudmän uppgår den totala kostnaden till cirka 3 mnkr.

Förvaltningens analys och slutsatser

Det är av stor vikt för kunskapsresultaten att verksamheterna lyckas rekrytera och behålla behöriga lärare i kommunen. Även om barn- och utbildningskontoret ser positivt på att en lärarbonus skulle bidra till att uppmärksamma lärarnas goda arbete är förvaltningens samlade bedömning att detta inte är lämpligt att genomföra på det sätt som föreslås i utredningsuppdraget. Förvaltningens skäl till detta är följande.

Lönebonusen är inte finansierad i nämndens budget 2024

Ekonomiska resultat får inte tas med mellan kalenderår. Ett beslut om en lärarbonus inom utbildningsnämndens verksamheter innebär en kostnad på 2,2–3,0 mnkr, vilket inte ryms inom utbildningsnämndens budgetram för 2024. Nämnden behöver därför ta ställning till hur lärarbonusen ska finansieras, om effektiviseringar inom andra områden ska genomföras alternativt begära utökad budgetram hos kommunstyrelsen.

Norrtälje kommun frångår intentionen i samverkansavtalet avseende gymnasieutbildning

Norrtälje kommun har anslutit sig till samverkansavtal avseende gymnasieutbildning mellan kommunerna i Stockholms län, angränsande kommuner som anslutit sig samt Stockholms läns landsting.

Ett beslut om lärarbonus innebär att Norrtälje kommun frångår den prisöverenskommelse som är en av grunderna i samverkansavtalet. Överenskommelsen om en gemensam prislista avser visserligen priser mellan kommuner och mellan kommuner och fristående skolor, och reglerar inte den ersättning

som kommunen ger till sina egna skolor. Skollagens regelverk gällande "lika villkor" mellan offentlig och fristående verksamhet innebär dock i praktiken att den gemensamma prislistan är styrande för vilken ersättning en kommun kan ge den egna kommunal gymnasieskolan.

Ett av de främsta syftena med samverkansavtalet var att gymnasieskolorna ska konkurrera på lika villkor oavsett huvudman där den gemensamma prislistan är styrande för att uppnå sådan konkurrensneutralitet. Om kommunen beslutar om en lärarbonus måste kommunen också kompensera de fristående gymnasieskolorna med motsvarande belopp. Det finns ingen lagstadgad skyldighet att också kompensera andra offentliga huvudmän, men avsikten i samverkansavtalet är att alla kommuner ska tillämpa samma ersättningsnivåer. Nämnden behöver därför också ta ställning till om även andra offentliga huvudmän inom (och utanför) samverkansavtalet ska kompenseras. Om så inte sker riskerar detta att urholka samarbetet och underminera överenskommelsen inom den gemensamma gymnasieregionen, och att kommunen i fortsättningen inte räknas som en "lojal" samarbetspartner inom ramen för avtalet.

Kompensation till andra huvudmän kan inte riktas till medarbetare

I dagsläget går nära 40 procent av Norrtäljes ungdomar i gymnasieskolor som bedrivs av fristående eller andra offentliga huvudmän. Externa huvudmän väljer själva hur ett eventuellt tillkommande bidrag på grund av kommunens lärarbonus ska disponeras. Det finns ingen garanti att dessa extra resurser kommer att bidra till ökad måluppfyllelse för elever från Norrtälje kommun.

Lönebonus frångår den rådande lönepolitiken

Ett beslut om lärarbonus innebär också att nämnden frångår den lönepolitik som varit rådande under lång tid. Grunden för kommunens lönepolitik och för de centrala avtal som Sveriges kommuner och regioner (SKR) tecknar åt Sveriges kommuner är att det är en individs prestation som ska premieras i lönebildningsprocessen och inte antal tjänsteår.

Lönebonus skapar en styrning utanför ordinarie budget- och styrsystem

Utifrån kommunens styrmodell ska förvaltningarnas nulägesbild och budgetunderlag ligga till grund för resursfördelning och politiska prioriteringar. Modellen och processen bygger på objektiva beslutsunderlag och en dialog mellan politik och förvaltning. Ett beslut om lärarbonus som hanteras utanför den ordinarie beslutsprocessen innebär en risk att missa den övergripande behovsbilden och bidra till felaktiga prioriteringar i verksamheten.

Detaljkriterier behöver fastställas i syfte att nå avsedda mottagare av lönebonusen

Om en lärarbonus ändå beslutas genomföras i utbildningsnämndens verksamheter behöver nämnden även ta ställning till följande frågeställningar avseende kriterier för tillämpning:

- Är urvalskriterierna som avseende till exempel befattning (behörig samt anställd som lärare) och/eller lägsta anställningstid i samma intervall som tillämpades för grundskolan ändamålsenliga även i detta fall?
- Vilka skolformer ska ingå?
 - Ska samtliga skolformer ingå, det vill säga även vuxenutbildningen, eller ska lönebonus riktas mot endast till exempel gymnasieskola och anpassad gymnasieskola?
- Ska modersmåls lärare ingå i urvalet?
 - Modersmåls lärarna fick inte del av barn- och skolnämndens lärarbonus då dessa tillhör utbildningsnämndens organisation.
 - Modersmål är inte en del av skolans grundbelopp utan ett tilläggsbelopp som kan liknas vid en "fri nyttighet" för fristående utförare belägna i Norrtälje kommun medan huvudmän utanför kommunen kan behöva kompenseras genom en justering av tilläggsbeloppet.
- Ska andra offentliga huvudmän (andra kommuner och regioner) som har elever från Norrtälje kommun få del av lönebonusen?
 - Ska det i så fall bara gälla huvudmän inom samverkansavtalet eller även offentliga huvudmän utanför samverkansavtalet?
- Vilka kriterier ska vara uppfyllda för att fristående huvudmän (och eventuellt andra offentliga huvudmän) ska få del av lönebonusen?
- Vilket/vilka avräkningsdatum ska gälla, ska det finnas någon minimigräns för antal elever?

- Ersättningsmodell för externa utförare av vuxenutbildning.

Sammantagen bedömning

Men med hänvisning till det som angetts ovan är barn- och utbildningskontorets samlade bedömning att en lärarbonus inte bör genomföras inom utbildningsnämndens verksamhetsområde.

Tidplaner

Ärendet behandlas vid utbildningsnämndens arbetsutskott den 7 februari och vid utbildningsnämndens sammanträde den 21 februari 2024.

Jenny Nordström
Förvaltningsdirektör
Barn- och utbildningsförvaltningen

Magnus Lindblå
Avdelningschef kvalitetsutveckling & strategisk planering
Barn- och utbildningsförvaltningen

Bilagor

Nämndinitiativ från Socialdemokraterna "Alla våra lärare förtjänar en bonus"

Beslut skickas till

Skolchefer
Avdelningschef Kvalitetsutveckling och strategisk planering